

Національна академія педагогічних наук України
Інститут педагогіки НАПН України
Відділ навчання української мови та літератури

ШКІЛЬНА МОВНО-ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТА: ТРАДИЦІЇ І НОВАТОРСТВО

17 травня 2019 р.

Київ

**VII ВОЛОШИНСЬКІ
ЧИТАННЯ**

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Інститут педагогіки НАПН України
Відділ навчання української мови та літератури**

**VII ВОЛОШИНСЬКІ ЧИТАННЯ
ШКІЛЬНА МОВНО-ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТА:
ТРАДИЦІЇ І НОВАТОРСТВО**

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

17 травня 2019 р.

Київ

УДК 373.01.37.01 (082)

*Рекомендовано до друку
вченою радою Інституту педагогіки НАПН України
(протокол № 6 від 25 квітня 2019 р.)*

Редакційна колегія:

Топузов О. М., доктор педагогічних наук, професор;

Яценко Т. О., доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник;

Тименко В. М., молодший науковий співробітник.

За загальною редакцією **Т. О. Яценко**

VII Волошинські читання «Шкільна мовно-літературна освіта: традиції і новаторство»: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, 17 травня 2019 р., м. Київ / Ін-т педагогіки НАПН України; за заг. ред. Т. О. Яценко. Київ : УОВЦ «Оріон», 2019. 373 с.

Збірник містить матеріали виступів учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції, у яких висвітлено теоретико-методичні концепти наукової спадщини вченого-методиста Н. Й. Волошиної, розглянуто актуальні проблеми сучасної мовно-літературної освіти: формування ключових і предметних компетентностей учнів початкової, основної та профільної школи, шкільного підручникотворення освітньої галузі «Мови і літератури», професійної майстерності вчителя-словесника в інноваційних вимірах та інші питання методики навчання української, зарубіжної літератури та лінгводидактики.

Матеріали учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції подано в авторській редакції.

ISBN 978-617-7485-47-5

© Інститут педагогіки НАПН
України, 2019

© УОВЦ «Оріон», 2019

Наукова проблематика конференції

- Теоретико-методичні концепти наукової спадщини Н. Й. Волошиної.
- Формування ключових і предметних компетентностей учнів в умовах сучасного освітнього простору.
- Актуальні питання підручникотворення освітньої галузі «Мови і літератури»: історія, теорія та інновації.
- Професійна творчість учителя-словесника в інноваційних вимірах.
- Актуальні питання методики навчання української, зарубіжної літератури та лінгводидактики.

ЗМІСТ

Секція

«Теоретико-методичні концепти наукової спадщини Н. Й. Волошиної»

Бачинська М. В.

Оптимізація освітньо-виховного процесу як фактори педагогічної майстерності вчителя в науково-педагогічних поглядах Н. Волошиної..... 13

Бійчук Г. Л.

Теоретичні основи естетичного виховання учнів засобами мистецтва слова в педагогічній спадщині Н. Й. Волошиної..... 19

Гальонка О. А.

Питання позакласної роботи педагогічної спадщині Ніли Йосипівни Волошиної..... 24

Гладишев В. В.

Діяльність Н. Й. Волошиної у галузі створення підручників для підготовки вчителів літератури та її наукова школа 30

Гоголь Н. В.

Проблема творчої активності учнів на уроках літератури в методичній спадщині Н. Й. Волошиної..... 36

Жила С. О.

Читацька прес-конференція як організаційна форма вивчення літератури в закладах вищої освіти (Нілі Волошиній присвячується)..... 43

Романишина Н. В.

Методичні підходи Ніли Волошиної до викладання
монографічної теми..... 52

Семенов О. М.

Урок української літератури крізь призму ідіостилю
Ніли Волошиної..... 60

Секція

**«Формування ключових і предметних компетентностей учнів
в умовах сучасного освітнього простору»**

Васюта С. Д.

Емоційно-ціннісна компетенція як важлива складова
літературної компетентності на уроках української
літератури..... 67

Голуб Н. Б.

Мовленнєві жанри як важливий складник
компетентнісного навчання української мови учнів
ліцею..... 73

Кизенко В. І.

Вітчизняний і зарубіжний досвід реалізації
варіативного компонента змісту освіти..... 77

Міщенко О. В.

Формування предметної компетентності
старшокласників у процесі аналізу заголовкового
комплексу художнього твору на уроках української
літератури..... 83

Молочко С. Р.

Формування культурологічної компетентності учнів
під час вивчення української літератури..... **89**

Мхитарян О. Д.

Особливості формування читацької компетентності
учнів засобами ІКТ **98**

Пономарьова К. І.

Реалізація компетентнісного підходу в системі
початкової мовної освіти **105**

Попова Л. О.

Інтегрований проект як засіб реалізації
міжпредметної інтеграції у процесі компетентнісно
орієнтованого навчання української мови учнів
ліцею..... **112**

Сергієнко А. А.

Методичне оновлення освітнього процесу на уроках
української літератури для забезпечення
компетентнісного підходу до навчання **116**

Хорошковська Т. П.

Ключові та предметні компетентності учнів:
теоретичний аспект **123**

Шевчук Л. М.

Специфіка формування лексичної компетентності
школярів у сучасних умовах **128**

Яценко Т. О.

Компетентнісна спрямованість навчання української
літератури в ліцеї **133**

Секція

«Актуальні питання підручникотворення освітньої галузі «Мови і літератури»: історія, теорія та інновації»

Балаховська Ю. М.

Класифікація вимог до електронних підручників з української мови та літератури **140**

Галаєвська Л. В.

Підручник у системі компетентнісного навчання української мови **147**

Златів Л. М.

Нові підручники з української мови для старшої школи: здобутки, проблеми та перспективи **155**

Івасюк О. М.

До питання періодизації історії української літератури в контексті підручникотворення **163**

Міхно О. П.

Підручники української мови і літератури часів Української революції 1917-1921 рр. у фондах Педагогічного музею України **168**

Новосьолова В. І.

Рефлексійні вправи у компетентнісно орієнтованому підручнику української мови для 11 класу..... **175**

Тименко В. М.

Підручник української літератури як засіб організації читачької діяльності старшокласників **178**

Токмань Г. Л.

Концепти Василя Сухомлинського як теоретичні засади підручника «Українська література» **183**

Секція

«Професійна творчість учителя-словесника в інноваційних вимірах»

Бондаренко Л. Г.

Підготовка студентів-філологів до використання плейкаста у шкільному курсі української літератури ... **191**

Гораш К. В.

Підготовка вчителя до роботи в інноваційному освітньому середовищі гімназії **195**

Горошкіна О. М.

Підготовка вчителів української мови і літератури до реалізації компетентнісного підходу в освітньому процесі..... **200**

Лілік О. О.

Міждисциплінарна інтеграція в професійній підготовці майбутніх учителів української мови і літератури: шляхи реалізації **204**

Мамчур Л. І.

Рідна мова як аксіологічна основа фахової підготовки вчителя-словесника..... 211

Подлевська Н. В.

Культура спілкування як складник соціокультурної компетентності майбутніх філологів..... 219

Тригуб І. А.

Інноваційна діяльність учителя-словесника в системі літературних курсів за вибором 226

Шевченко С. П.

Формування мовної компетентності студента-філолога в процесі вивчення дієприкметника в лінгвомовних і редакційних курсах 232

Секція

«Актуальні питання методики навчання української, зарубіжної літератури та лінгводидактики»

Антончук О. М.

Духовний аспект навчання української мови..... 239

Бабійчук Т. В.

Рольові ігри на заняттях української літератури в педагогічному коледжі як засіб мотивації до читання художніх творів..... 246

Беценко Т. П.

Лінгвістична герменевтика як фундаментальна основа для здійснення філологічного аналізу художнього тексту..... 252

Богданець-Білокаленко Н. І.

Робота з науково-художніми та науково-популярними текстами на уроках літературного читання в початкових класах..... 258

Бондаренко Н. В.

Читання як засіб активізації мовленнєвої діяльності учнів на уроках української мови..... 264

Бондаренко Ю. І.

Універсальність жанрово-родового аналізу літературного твору в школі..... 271

Вашуленко О. В.

Емоційно-ціннісний розвиток молодших школярів на уроках літературного читання..... 277

Головченко Н. І.

Актуальні проблеми патріотичного виховання на уроках літератури в умовах гібридної війни..... 284

Горячок І. В.

Фанфік як різновид творчого завдання на уроках української літератури..... 293

Дятленко Т. І.

Формування навичок аналізу та інтерпретації **299**
художнього тексту на уроках літератури.....

Кучеренко І. А.

Формування професійної компетентності вчителя-
словесника нової формації – пріоритетне завдання
вищої педагогічної освіти..... **307**

Коваленко В. М.

Психоаналітична інтерпретація як мистецтво
розуміння твору (за посібником В. Коваленко «Роду
криниця віща»)..... **314**

Мартиненко В. О.

Типові та індивідуальні особливості становлення й
розвитку навички читання молодших школярів: реалії
сьогодення..... **316**

Овдійчук Л. М.

Сучасна українська проза для дітей у контексті
літературної освіти..... **322**

Онаць О. М.

Завдання опорного закладу освіти щодо розвитку і
утвердження української мови..... **328**

Орищенко І. М.

Вивчення образів стихій природи на основі
застосування хронотопного аналізу..... **322**

Попович А. С.

Специфічні принципи навчання стилістики української мови в закладах вищої освіти..... **336**

Прищеп О. Ю.

Фактори впливу на розвиток навичок письма першокласників..... **342**

Рудюк Т. В.

Проблема формування словника родинної лексики старшокласників на уроках української мови..... **346**

Сидоренко Ю. О.

Застосування пообразного аналізу у процесі вивчення творів з міфологічними структурами..... **351**

Ситченко А. Л.

До питання модернізації навчання літератури..... **354**

Слижук О. А.

Вивчення підлітками сучасної української літературної казки..... **259**

Хоменко Г. В.

Література постмодернізму в шкільному курсі української літератури..... **366**

Підсумки

Всеукраїнської науково-практичної конференції «VII Волошинські читання. Шкільна мовно-літературна освіта: традиції і новаторство» **370**

Романишина Наталя Василівна,
*доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри української літератури
Рівненського державного гуманітарного
університету,
e-mail: rom.nata@ukr.net*

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ НІЛИ ВОЛОШИНОЇ ДО ВИКЛАДАННЯ МОНОГРАФІЧНОЇ ТЕМИ

***Ключові слова:** ретроспективна оцінка, Ніла Волошина, монографічна тема, монографічна репрезентація творчості Івана Багряного.*

Щороку на базі різних закладів вищої освіти України, цьогоріч уже всьоме, в Інституті педагогіки НАПН, відбувається науково-практична конференція «Волошинські читання», на якій фахівці з методики навчання літератури, літературознавці, вчителі-словесники мають нагоду не лише апробувати свої теоретичні напрацювання, обмінятися досвідом, а й творчо переосмислити, ретроспективно оцінити педагогічну спадщину відомої вченої Ніли Волошиної, актуалізувати її найбільш вагомі досягнення, традиції наукової школи, щоб долучитися до формування сучасних теоретико-методологічних засад вітчизняної методичної науки із врахуванням потенціалу історичної спадщини.

Мета цієї розвідки – проаналізувати і узагальнити методичні підходи Н. Й. Волошиної до викладання монографічної теми на прикладах запропонованих дослідницею варіантів структури конкретної теми: «Іван Багряний» [1], «Незабутній Іван Багряний» [3], «Ми є. Були. І

будем ми!» Життєвий і творчий шлях Івана Багряного – взірець для національної самосвідомості особистості» [2], уточнити її розуміння змісту поняття «монографічна тема», мети, форм реалізації на уроках української літератури і в позакласній роботі.

Укладаючи програми з української літератури, створюючи підручники, навчальні посібники, Н. Й. Волошина обґрунтовувала ефективність монографічного підходу у навчанні старшокласників, лінійно-концентричного групування матеріалу про письменника, «яскраву особистість», творця шедевральних, різножанрових творів тощо, довкола центру – «текстуального» вивчення програмового твору.

Вчена розвиває теоретичні положення щодо викладання монографічної теми О. М. Бандури, В. Я. Неділька, Є. А. Пасічника, Б. І. Степанишина, К. М. Сторчака та ін.

Науковець зазначала, що учні опановують творчість одного письменника упродовж кількох уроків, на позаурочних, позакласних заняттях; засвоюють біографічний, історико-літературний, літературно-критичний навчальний матеріал; складовими теми є висвітлення життєпису письменника, читання й аналіз обов'язкових для вивчення художніх творів, читання й обговорення творів для позакласного й самостійного читання, опрацювання критичних праць, вивчення теоретико-літературних понять тощо. Наприклад, монографічна репрезентація творчості Івана Багряного komponується з таких «підметів»: 1. Носій української і вселюдської правди. 2. Пригодницький роман «Тигролови». 3. Роман «Сад Гетсиманський» [2, с. 147].

Методично доцільним є виклад матеріалу про життя і творчість автора, який вивчається монографічно, у нарисовій формі. Розроблені Н. Й. Волошиною методичні рекомендації з осмислення теми «Іван Багряний» характеризуються стильовими ознаками: суспільна важливість (нововведений у програму письменник, життєвий і творчий шлях якого є «взірцем для національної самосвідомості особистості»), не має належного об'єктивного висвітлення, розробленої методики вивчення), структурна будова (рубрикація відповідно трьох визначених «підметів»), документальність (залучено низку документальних джерел; згадано багато історичних дат; подано біографічну, літературознавчу, культурологічну маловідому інформацію, наведено цитати із невідомих українському читачеві творів).

Дослідниця вдало поєднує логізацію викладу із емоційно-експресивним забарвленням, прагненням передати емоційний настрій, викликати певну емоційну реакцію читача («Наш народ існує, творить, бореться завдяки національній свідомості, хоч як намагалися приспати її наші вороги», «Всього неповних 57 років прожив письменник, а скільки створив у найнестерпніших умовах!», «Звертаємо увагу учнів на те, якою високою національною самосвідомістю вирізнялися ці борці, що їх потім облили брудом /.../» [2, с. 47, 154, 159]), через які бачимо чітко представлене і виражене авторське «я» Ніли Волошиної, зокрема і через акцентовані риси особистості Івана Багряного («відданий патріот України», «ворог /.../ брехні, підступництва, облуди, рабської психології /.../», «поєднував національну ідею з ідеями демократії, соціальної справедливості», він «хотів бути «тільки людиною» [2, с. 147, 157–158]), і як носій цих якостей має стати ідеалом для наслідування сучасних учнів.

Вивчення монографічної теми в старших класах передбачає системний підхід, пропедевтичну підготовку на уроках літератури в основній школі. Пропедевтичне ознайомлення із романом «Сад Гетсиманський» спирається на здобуті восьмикласниками знання про роман «Тигролови», а вичерпна інформація про недруковані в Україні або маловідомі твори, зокрема «для дітей: «Телефон», «Казка про лелек та Павлика-мандрівника» [2, с. 159], дозволяє планувати та реалізовувати монографічне структурування літературного матеріалу про Івана Багряного системі літературної освіти з початкової школи.

Монографічне представлення творчості Івана Багряного Н. Й. Волошиною дозволяє дійти висновку щодо переваг монографічного підходу для досягнення високого рівня літературної освіченості учнів, вивчення художніх творів із естетичних позицій, репрезентації художнього стилю, мистецького напрямку, формування предметних вмінь захоплюватися «стрункістю композиції, довершеністю художньої форми, яскравими образами», характеризувати жанрову своєрідність, особливості композиції («аналіз роману може бути композиційним», «переходимо до сатиричної комедії «Генерал», «пригодницький роман»), авторську позицію, своєрідність авторського стилю («виділяти образ автора у творі, осягти його ставлення до зображеного, до своїх героїв», «у цьому творі виявляється авангардизм Багряного», «твір надзвичайно стислий, імпресіоністичний») [2, с. 156–157, 164–165].

До речі, твори забороненого з ідеологічних причин митця українці почали вільно читати із 1991 року (Багряний І. Тигролови (роман та оповідання) / післямова М. Г. Жулинського; упоряд.: О. С. Гаврильченко,

А. П. Коваленко. Київ: Молодь, 1991. 264 с.; Багрянний І. Сад Гетсиманський / післямова Л. В. Череватенка. Київ : Час, 1991. 509 с.), автори одного з варіантів програми з української літератури (Київ, 1995) П. П. Кононенко та В. Я. Неділько запропонували вивчення монографічної теми «Іван Багрянний», текстуальне вивчення роману «Сад Гетсиманський», огляд романів «Маруся Богуславка», «Тигролови», повістей «Людина біжить над прірвою», «Морітурі», драматичних творів «Розгром», «Генерал», книги поезій «Золотий бумеранг», поеми «Гуляйполе» в 11 класі.

У іншому варіанті цієї програми, укладеної Н. Й. Волошиною та О. М. Бандурою, приділяється велика увага творчості раніше заборонених, замовчуваних, знищених радянським режимом митців (П. Куліша, А. Чайковського, А. Кашенка, М. Вороного, О. Олеся, В. Винниченка, М. Куліша, Т. Осьмачки та ін.), але про І. Багряного згадується в оглядовій темі до розділу «Література років другої світової війни та повоєнного періоду (1941–1959)» в 11 класі. Згодом Н. Й. Волошина обґрунтовує потребу монографічного багатопланового вивчення творчості Івана Багряного у 8 та 11 класах.

Новий зміст шкільної літературної освіти для Н. Й. Волошиної пов'язаний з упровадженням нових методів викладання, інноваційних форм, нестандартних підходів до аналізу творів: проведення уроку-діалогу, коли виклад матеріалу вчителем («далі вчитель розповідає /.../», «вчитель бере слово», «вчитель повідомить» [2, с. 154, 156, 164]) учні доповнюють «повідомленнями», беруть участь у «бесіді» за позапрограмовими творами, читають уривки «за особами /.../ на вибір учителя й учнів» («Генерал»), дискутують, виконують дослідницькі завдання («Що спільне, а що

відмінне між творами Т. Шевченка, Панаса Мирного і поемою Івана Багряного» («Аве Марія...») та ін. [2, с. 152–155, 169].

Вчена пропонує орієнтовні плани (повідомлення учня про історичний роман «Скелька», план обговорення проблеми «Духовна і фізична нездоланність Григорія Многогрішного», план характеристики образів Григорія Многогрішного, Наталки Сірко), теми для обговорення поеми «Аве Марія...», роману «Сад Гетсиманський», памфлету «Чому я не хочу вертатись до СРСР?» тощо, які сприяють розвитку критичного мислення, аналітичних, літературно-творчих здібностей учнів [2, с. 152–153, 161–165, 169].

Методист прагне зацікавити, захопити життєвим подвигом, творчістю Івана Багряного через високу ерудицію, обізнаність у матеріалі, створенням авторської системи вивчення монографічної теми, що можна використати також у профільній школі, активізацією діяльності учнів, реалізацією особистісно зорієнтованого навчання, ігрових вправ (наприклад, «вчитель видрукує у вигляді телеграми текст із роману: «Юнак – 25 літ, русявий, атлет, авіатор тчк...» [2, с. 160]).

Монографічний підхід до висвітлення літературного матеріалу, за Н. Й. Волошиною, містить значний виховний, розвивальний потенціал, сприяє формуванню в учнів національної самосвідомості, «віри в свою націю, її незламність і незнищеність» [2, с. 157], історичних, хронологічних, духовно-ціннісних, культурних орієнтирів. Щоб читачі перейнялися драматичною історичною долею України, оцінили патріотизм нашої духовної інтелігенції, здобуту незалежність після тисячоліть бездержавності,

учена робить екскурс в історію вчень творців вітчизняної філософської школи, які закладали фундамент нації: «Григорій Сковорода вчив: пізнай свій народ, а в народі себе» [2, с. 147].

Концептуально значимими в наш час є ідеї Н. Й. Волошиної розглядати творчість Івана Багряного у контексті епохи, у світовому контексті, проводити типологічні зіставлення (завдання зіставити поему «Аве Марія...» із творами Т. Шевченка, Панаса Мирного; згадка про літературні зв'язки Івана Багряного та Уласа Самчука; порівняння роману «Сад Гетсиманський» та «Солженіциного «Архіпелагу ГУЛАГу»; нагадування, що твори Івана Багряного перекладалися різними мовами світу: «англійською, німецькою, французькою, голландською, італійською та іспанською» та ін. [2, с. 152, 160, 165]).

Дослідниця зазначала, що необхідно спрямовувати учителів на організацію поглибленого засвоєння учнями літератури, популяризацію творів української класичної літератури, підвищення загальнокультурного рівня школярів через ознайомлення із високомистецькими текстами, вироблення навичок і потреби використовувати навчально-методичні посібники, різноманітні інформаційні джерела (вченою залучено значний фактичний матеріал, крім «культурних», охоплено критичну масу текстів, включаючи дебютні, – перший вірш «В місто», прозові твори «З оповідань старого рибалки», «В сутінках», поеми «Монголія», «Комета», «Аве Марія...», «Мечоносці», сатиричний твір «Батіг», сатирична комедія «Генерал», віршовий історичний роман «Скелька», доповнені таблицею написаних упродовж 1944–1996 рр. творів, казок, пісень, переліченими «розділами» книжки «Золотий бумеранг» тощо; статті, листи, спогади, документи, нотатки, матеріали

про письменника; програмові твори вивчаються у взаємозв'язках із життєписом і творчістю Івана Багряного в цілому).

Отже, монографічне вивчення творчості письменника, за Н. Й. Волошиною, забезпечене відповідними програмами, підручниками, навчально-методичними посібниками на основі монографічного підходу, своєрідним структуруванням, рубрикацією навчального матеріалу, єдністю мети, змісту, традиційних та інноваційних організаційних форм, методів, що базується на цілісному багатоаспектному аналізі програмового твору у взаємозв'язках із життєписом та творчістю митця в цілому є ефективним для літературної освіти, розвитку і виховання школярів.

Література

1. Волошина Н. Й. Іван Багряний. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2007. № 3. С. 2–5.
2. Волошина Н. Й. «Ми є. Були. І будем ми!» // Життєвий і творчий шлях Івана Багряного – вірєць для національної самосвідомості особистості. Ми є. Були. І будем ми! Виховання національної самосвідомості учнів засобами художньої літератури: навч.-метод. посіб.; за ред. Н. Й. Волошиної. Київ, 2003. С. 147–169.
3. Волошина Н. Й. Незабутній Іван Багряний. *Всєвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2008. № 12. С. 10–13.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**VII ВОЛОШИНСЬКІ ЧИТАННЯ
ШКІЛЬНА МОВНО-ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТА:
ТРАДИЦІЇ І НОВАТОРСТВО**

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції

Обкладинка, верстка, дизайн:
Т. О. Яценко, І. А. Тригуб

Редагування: Т. Г. Тюлюкіна

Підписано до друку 14.05.2019. Формат 60x84 1/16
Гарнітура Minion. Друк офсетний. Папір офсетний.
Ум. друк. арк.13.02
Наклад 300 пр.

Друк: ПП «ЕСТЕРО»
Тел. +38 068 22 62 444, e-mail: esterorv@ukr.net
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК №4787 від 28.10.2014 р.